

Sygn. akt *IC 964/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Jaskuła
Protokolant:	Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...)

o zapłatę

I. **oddala powództwo;**

II. **zasądza od powódki A. K. na rzecz Skarbu Państwa**

– (...)kwotę 3 600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. **nie uiszczone przez powódkę koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.**

Sygn. akt IC 964/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 21 sierpnia 2015 roku A. K., wniosła o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – (...), kwoty 78.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej, tytułem naprawienia szkody wywołanej niepełną implementacją Dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. UE L 149 z 11.06.2005). Ponadto strona powodowa wniosła o zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej kosztów procesu wg norm przepisanych, a przed wszystkim o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że w dniu 12 października 2010 roku w wyniku zaistniałej na drodze wojewódzkiej (...), w odległości 2 km od (...), katastrofy drogowej śmierć na miejscu poniosła jej matka G. M..

Biorąc pod uwagę okoliczności związane z nagłą oraz tragiczną śmiercią G. M. powódka skierowała względem ubezpieczyciela roszczenia o zadośćuczynienie i odszkodowanie. W toku postępowania likwidacyjnego (...) S.A. z siedzibą w Ł. przyznała na rzecz powódki A. K. łącznie kwotę 52.000 zł, w tym kwotę 47.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 5.000 zł tytułem odszkodowania. Powódka wniosła odwołanie od wysokości przyznanych

świadczeń, lecz decyzją z dnia 18 lutego 2013 roku (...) S.A. z siedzibą w Ł. poinformowała, iż nie znalazła podstaw do zmiany swojego stanowiska.

Powódka nosiła się z zamiarem wystąpienia na drogę postępowania sądowego p-ko (...)S.A. z powództwem o zapłatę kwoty 78.000 zł tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia za naruszenie jej dobra osobistego w postaci utraty więzi z osobą najbliższą, jednak okazało się to niemożliwe, albowiem odpowiedzialność (...) S.A. za skutki opisanego wyżej deliktu z dnia 12 października 2010 roku wygasła z uwagi na, będące następstwem liczby poszkodowanych i rozmiaru ww. wypadku, wyczerpanie sumy gwarancyjnej z umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych stwierdzonej polisą nr (...), która to suma w przypadku szkód na osobie wynosiła 1.500.000 zł w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki objęte są ubezpieczeniem, bez względu na liczbę poszkodowanych. Powódka wskazała, iż ustawą z dnia 24 maja 2007 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej polski ustawodawca dokonał wdrożenia dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 roku zmieniającej dyrektywę Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. UE L 149 z 11.06.2005).

Powódka podniosła, iż dyrektywa 2005/14/WE stanowiła, iż bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez Państwa Członkowskie wyższych sum gwarancyjnych, każde Państwo Członkowskie wymaga obowiązkowego ubezpieczenia co najmniej w zakresie następujących kwot: a) w przypadku szkód na osobie, minimalna suma gwarancyjna w wysokości 1 000 000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych; b) w przypadku szkód materialnych 1 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych. Dyrektywa 2005/14/WE powinna zostać wprowadzona przez państwo członkowskie najpóźniej do dnia 11 czerwca 2007 roku, co oznaczało, że państwa członkowskie Unii Europejskiej, które zdecydowały się na ustanowienie okresu przejściowego przy wprowadzaniu podwyższonych sum gwarancyjnych, musiały uczynić to w ciągu 30 miesięcy od upływu terminu do wykonania dyrektywy (to jest do dnia 12 grudnia 2009 roku) – sumy gwarancyjne powinny zostać podniesione do poziomu 2.500.000 i 500.000 euro, oraz w przeciągu 5 lat od upływu terminu do wykonania dyrektywy (to jest do dnia 12 czerwca 2012 roku) - sumy gwarancyjne powinny zostać podniesione do poziomu 5.000.000 i 100.000 euro.

W ocenie powódki, opartej na sporządzonej na zlecenie jej pełnomocnika przedprocesowego (...) Sp. z o.o. w D. opinii prawnej prof. dr hab. Uniwersytetu (...)w P. M. O. z dnia 5 marca 2014 roku (k.29-46), polski ustawodawca dokonał implementacji dyrektywy 2005/14/WE w niepełny i sprzeczny z postanowieniami dyrektywy sposób.

Powódka wskazuje, iż uszczerbek w jej majątku zaistniały w następstwie niemożności zrealizowania roszczenia o zadośćuczynienie w kwocie 78.000 zł, spowodowanej wyczerpaniem sumy gwarancyjnej, nie powstałby, gdyby dyrektywa została właściwie zaimplementowana do polskiego porządku prawnego, gdyż wówczas suma gwarancyjna, do wysokości której odpowiadałby wobec powódki ubezpieczyciel, byłaby znacząco wyższa, umożliwiając zrealizowanie roszczenia powódki o zadośćuczynienie (k. 12). Jako podstawę swojego roszczenia powódka wskazała art. 417¹ § 1 k.c., alternatywnie art. 417¹ § 4 k.c. (k. 11)

W odpowiedzi na pozew wniesionej dnia 23 grudnia 2015 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych (k. 88).

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pozwany wskazał, że polski ustawodawca implementując Dyrektywę do wewnętrznego porządku prawnego zdecydował się na zastosowanie przywołanych okresów przejściowych. W ocenie Skarbu Państwa implementacja Dyrektywy została dokonana w sposób pełny i prawidłowy. Przepisy Dyrektywy nakładały na państwa członkowskie obowiązek podwyższenia minimalnych sum gwarancyjnych do określonej wysokości, co zostało przez polskiego ustawodawcę osiągnięte poprzez nowelizację z dnia 24 maja 2007 roku. Pozwany wskazał, iż Dyrektywa nie nakłada na państwa członkowskie obowiązek podwyższenia wysokości sum gwarancyjnych

ustalonych dla umów zawartych przed dniem 10 grudnia 2009 r. Jednocześnie podniósł, iż wprowadzenie przez ustawodawcę innego rozwiązania, w kształcie postulowanym przez powódkę w uzasadnieniu pozwu, stałoby w sprzeczności z zasadą *lex retro non agit* poprzez ingerencję w treść ukształtowanych już stosunków zobowiązaniowych.

Pozwany wskazał ponadto, iż powódka nie wskazała wypełnienia pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej skarbu Państwa w postaci adekwatnego związku kauzalnego pomiędzy wyabstrahowanym zdarzeniem szkodzącym (nieprawidłową implementacją Dyrektywy) a deklarowanym uszczerbkiem majątkowym, wystąpienia samej szkody, a także jej wysokości. Ponadto powódka nie wskazała, iż w odniesieniu do roszczenia o naprawienie szkody majątkowej w dotychczasowym toku postępowania, nie zaproponowała jakichkolwiek dowodów potwierdzających, iż wskutek zaniechania legislacyjnego doznała szkody, a także że doznała jej w dochodzonej wysokości.

Postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2016 r., wydanym na rozprawie, Sąd w trybie art. 67 § 2 k.p.c. ustalił, że właściwym reprezentantem Skarbu Państwa w niniejszej sprawie jest (...)i zwolnił Kancelarię Sejmu od dalszego udziału w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 19 kwietnia 2016 roku, powódka oświadczyła, że cofa pozew bez zrzeczenia się roszczenia, wnosząc jednocześnie o nieobciążanie jej kosztami postępowania. Powódka wskazała, że przyczyna cofnięcia pozwu jest uzyskanie w dniu 12 kwietnia 2016 r. od (...) S.A. informacji o tym, że suma gwarancyjna z umowy ubezpieczenia OC sprawcy wypadku z dnia 12.10.2010 r. (polisa OC nr (...)) nie wyczerpała się i na dzień 12.04.2016 r. pozostało do wykorzystania około 260.000 zł. Powódka przyznała, że w dacie składania tego oświadczenia o cofnięciu pozwu roszczenie przeciwko Skarbowi Państwa nie istnieje, skoro może ona dochodzić zapłaty od ubezpieczyciela z uwagi na niewyczerpanie sumy gwarancyjnej (k. 142-144).

Pozwany Skarb Państwa w piśmie procesowym z dnia 26 kwietnia 2016 r. oświadczył, że nie wyraża zgody na cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia przez powódkę. Jednocześnie oświadczył, że podtrzymuje wszystkie wnioski, twierdzenia i zarzuty oraz wniósł o zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa – (...)kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 152-153).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 X 2010 roku na drodze wojewódzkiej (...), w odległości 2 km od (...) doszło do katastrofy drogowej, gdzie kierujący pojazdem V. (...) o nr rej. (...) – M. B., podczas wykonywania manewru wyprzedzania pojazdu marki M. model (...) z naczepą typu cysterna, nie dostosowując prędkości do panujących warunków na drodze, zderzył się czołowo z nadjeżdżającym z naprzeciwka kierującym pojazdem marki V. (...) o nr rej. (...) – T. S.. (dowód: odpis postanowienia Prokuratury Okręgowej w R. z dnia 11.10.2011 roku o umorzeniu śledztwa – w aktach szkodowych (...) nr (...)). W pojeździe marki V. (...), przystosowanym do przewozu 8 osób, było przewożonych 17 osób oprócz kierowcy. W wyniku powyższego zdarzenia śmierć na miejscu poniosło 16 osób, w tym G. M. – matka powódki A. K.. (k. 16-18), natomiast dwie osoby zmarły po przewiezieniu do szpitali w R. i (...).

W dniu 11 października 2011 roku prowadzone przez Prokuraturę Okręgową w Radomiu śledztwo w sprawie wypadku zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt. 5 k.p.k., gdyż zgodnie z opinią biegłych sprawcą wypadku był zmarły kierowca pojazdu marki V..

W momencie zdarzenia kierujący pojazdem marki V. (...), M. B. posiadał ważne ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, co zostało stwierdzone na podstawie polisy nr (...) (w aktach szkodowych (...)nr (...)), która była zawarta na okres od 8 grudnia 2009 roku do 7 grudnia 2010 roku z ubezpieczycielem - (...) S.A. z siedzibą w Ł..

W związku z nagłą i tragiczną śmiercią G. M., w dniu 2 marca 2011 roku powódka A. K. skierowała względem ubezpieczyciela zgłoszenie szkody zawierające roszczenia o zadośćuczynienie i odszkodowanie.

W toku postępowania likwidacyjnego (...) S.A. z siedzibą w Ł. decyzją z dnia 18 października 2011 roku przyznała na podstawie art. 446 § 4 k.c. na rzecz powódki A. K. kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 1.670,94 zł tytułem zwrotu kosztów konsolacji. Od niniejszej decyzji powódka w dniu 10 lutego 2012 roku wniosła odwołanie (k.23-25), jednakże decyzją z dnia 18 lutego 2013 (...) S.A. z siedzibą w Ł. poinformowała, iż nie znalazła podstaw od zmiany swojego stanowiska (k.27). Ostatecznie wskutek zawartego w dniu 20.04.2012 roku porozumienia z (...) S.A., w dniu 26 kwietnia 2012 roku została wydana decyzja o wypłacie kwoty 17.000 zł tytułem zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. oraz kwoty 5.000 zł tytułem odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. (k.26) W związku z powyższym powódka otrzymała od (...) S.A. z siedzibą w Ł. łącznie kwotę 52.000 zł, w tym kwotę 47.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwotę 5.000 zł tytułem odszkodowania.

W dniu 12 kwietnia 2016 r. powódka uzyskała od (...) S.A. z siedzibą w Ł. informację, z której wynika że suma gwarancyjna z umowy ubezpieczenia OC sprawcy wypadku z dnia 12.,10.2010 r. (polisa OC nr (...)) nie wyczerpała się i na dzień 12.04. 2016 r. pozostało do wykorzystania około 260.000 zł.

Ustawą z dnia 24 maja 2007 roku o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej polski ustawodawca dokonał wdrożenia dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 roku zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (Dz. Urz. UE L 149 z 11.06.2005).

Dyrektywa 2005/14/WE stanowiła, iż bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez Państwa Członkowskie wyższych sum gwarancyjnych, każde Państwo Członkowskie wymaga obowiązkowego ubezpieczenia co najmniej w zakresie następujących kwot: a) w przypadku szkód na osobie, minimalna suma gwarancyjna w wysokości 1 000 000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych; b) w przypadku szkód materialnych 1 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych. Dyrektywa 2005/14/WE powinna zostać wprowadzona przez państwo członkowskie najpóźniej do dnia 11 czerwca 2007 roku, jednak polski ustawodawca zdecydował się na zastosowanie przewidzianych okresów przejściowych przy wprowadzaniu podwyższonych sum gwarancyjnych.

Powyższy stan faktyczny jest między stronami niesporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że brak zgody pozwanego na cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia przez powódkę, implikował – w świetle art. 203 § 1 k.p.c. – niemożność umorzenia postępowania i konieczność merytorycznego rozpoznania wniesionego powództwa.

Wobec niewyczerpania sumy gwarancyjnej z polisy nr (...), potwierdzającej zawarcie w dniu 8 grudnia 2009 r. umowy ubezpieczenia OC sprawcy wypadku, który miał miejsce w dniu 12 października 2010 r. na drodze wojewódzkiej (...), w odległości 2 km od (...), a w którym to wypadku śmierć poniosła matka powódki, G. M., wniesione przez powódkę powództwo wywodzone z odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę spowodowaną niemożnością całkowitej realizacji roszczenia o zadośćuczynienie od (...) S.A., wskutek niepełnej implementacji Dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 roku zmieniającej Dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz Dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady - dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych - jest bezprzedmiotowe. W zaistniałej sytuacji bowiem trudno jest mówić o poniesieniu przez powódkę jakiegokolwiek szkody pozostającej w bezpośrednim związku przyczynowym z tzw. bezprawiem legislacyjnym. Okoliczność tę przyznała sama powódka w piśmie zawierającym oświadczenie o cofnięciu pozwu bez zrzeczenia się roszczenia. Powyższa konstatacja zwalnia Sąd z obowiązku szczegółowego odnoszenia się do pozostałych przesłanek, wskazywanych przez obydwie strony, w zakresie zarzucanego deliktu legislacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd oddalił powództwo.

Orzeczenie o kosztach postępowania zapadło w oparciu o ogólną zasadę wynikającą z art. 98 k.p.c. Wobec oddalenia powództwa, powódka musi być uznana za stronę przegrywającą spór. Mimo stosownego wniosku powódki, Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 102 k.p.c., zawierającego odstępstwo od ogólnej zasady ponoszenia kosztów procesu. W ocenie Sądu, sam fakt uzyskiwania przez reprezentującą powódkę firmę w toku postępowania likwidacyjnego niepełnych informacji odnośnie wyczerpania sumy gwarancyjnej, nie zwalniał profesjonalnego pełnomocnika reprezentującego powódkę w niniejszym procesie sądowym, od obowiązku uzyskania przed wniesieniem pozwu wiarygodnej informacji w tym zakresie. Samo zawarcie w pozwie wniosku o zobowiązanie ubezpieczyciela (...) S.A. z siedzibą w Ł. do udzielenia informacji czy doszło do wyczerpania sumy gwarancyjnej z umowy ubezpieczenia OC sprawcy szkody, nie spełnia wymogu należytej staranności przy przygotowywaniu pozwu, a nawet przy podjęciu decyzji o skierowaniu sprawy na drogę sądową. Strona pozwana, reprezentowana przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa podjęła natomiast należyłą obronę w procesie, złożyła odpowiedź na pozew i kolejne pismo procesowe, jej przedstawiciel brał udział w dwóch posiedzeniach sądowych, wobec tego nie byłoby słusznym pozbawienie PGSP możliwości uzyskania od powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.